

PERS-SCHOUW.

Het vonnis van Prof. Buytendijk.

Men weet, met welk veroordeelend vonnis Prof. Buytendijk aan de Geref. Kerken den scheidsbrief heeft gegeven; ze hadden zich geplaatst buiten de gemeenschap der christelijke kerk. De Gispén van Scheveningen merkt op in de „Schev. Kb.“:

Ten eerste — hebben we den indruk gekregen, dat de toornige Hooggeleerde nog meer dan volgens hem de Asser-Synode, lijdt aan „te gebrek aan „ijne taet en de Christelijke liefde“. De Synode heeft niemand in het conflict met Dr. Geelkerken buiten de Christelijke Kerk geplaatst, zelfs niet buiten de gemeenschap met de Geref. Kerken in Nederland.

De Geelkerken is als Dienaar des Woords afgezet maar niet vervallen verklaard van „Hidmaatschap — zelfs niet gecensureerd. Noch iemand anders. Maar de hand van Prof. Buytendijk plaatst meer dan 700 kerken buiten 't erf van de Christelijke kerk en met haar meer dan een half miljoen zielen.

Dat is nog wat anders dan de Asser-Synode deed! Ten tweede — het zou wellicht zeer belangwekkend zijn zoo de kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Groningen eens publiceerde wat zijn oordeel moet wezen over het Gereformeerde zijn in beïjdenis en wandel van den professor en zijn gezin — en welke opvatting van de Heilige Schrift deze Hooggeleerde is toegestaan.

„De Amst. Kerkh.“ zegt:

Toch steekt er in deze beschouwing wel eenige leering.

Heeft prof. B. gelijk in zijn oordeel over het standpunt van den te Assen veroordeelden predikant, dan heeft de Synode aldaar toch wel goed gezien, dat er tusschen hem en de kerken een kloof gaapt.

Het oordeel van Prof. B. is te meer merkwaardig, omdat momenteel geen enkel hooggeleerde in Nederland te vinden is, die de dogmatisch-exegetische opvatting van Dr. Geelkerken vereenigbaar acht met het standpunt, waarop de Geref. Kerken staan en ook Dr. Geelkerken zelve te willen staan, voor zoover althans die hooggeleerden de idee van een „beijdende kerk“ aanvaardt.

Vrije Universiteit.

Enkele stemmen klinken nog na den jongsten V. U.-dag, voorzover die in verband stond met de scheuring in Amsterdam-Zuid. Sommige auteurs zijn dankbaar, maar nog niet voldaan. Zoo Dr. Mulder in de „Leeuwarder Kb.“:

Want al kunnen Directeuren verklaren, dat in de gehouden samenspreking met de betrokken Hooggeleerden gebleken is, dat zij geen afwijking viel te constateren van de onder ons algemeen geldende Schriftopvatting (stel u trouwens eens voor, dat dit wel zoo wist, zoo rijst toch als vanzelf de vraag, hoe dan toch deze docenten zich aansluiten kunnen bij een kerk, die de exegetisch-dogmatische conclusie van de Synode te Assen niet wenscht te aanvaarden.

Met de Directeuren en curatoren betrouwen wij den gang van zaken ten zeerste, maar wij gelooven niet, dat zij mogen volstaan met de hooggeleerden, en den lector alleen maar te wijzen op de schadelijke gevolgen, die hun handelwijze voor de Universiteit zou kunnen hebben, immers zijn dat ten slotte utiliteitsargumenten.

En evenmin mogen Directeuren en Curatoren onzes inziens er zich toe bepalen met alleen maar de hoop uit te spreken, dat zij alsnog hunne houding zouden herzien.

Zijn collega Dr. H. S. Bouma, die reeds eerder over deze zaak schreef, merkt op:

Formeel is er misschien niet veel tegen in te brengen, dat een hooggeleerde van de Vrije behoort bij een andere kerk, maar feitelijk begrepen velen niet, hoe een beoefenaar van Gereformeerde wetenschap en een Gereformeerde leidsman van studenten zich kan voegen bij een kerk, die zich losmaakt van het kerkverband, omdat haar predikant door een Synode van Gereformeerde Kerken werd veroordeeld.

Tusschen Curatoren en Directeuren en de betrokken professoren was nog geen volkomen overeenstemming verkregen. Welnu, ik geloof ook niet, dat deze is verkregen tusschen de professoren en de vergadering van Rotterdam.

Het verlossende woord is niet gesproken.

Anderen zijn dankbaar en hopen op voldaanheid. De Gispén van Scheveningen spreekt zich aldus uit:

Eén ding konden Directeuren en Curatoren verzekeren, dat hun bij onderzoek gebleken was, dat er bij deze bij de schismatische kerk behorende hooggeleerden geen afwijking bestond van art. 2 der statuten, dat spreekt van den grondslag der Geref. begijnselen.

Niet-ingewijden maken daarnaast op, dat deze professoren in de Rechten en de klassieke letteren zich verenigen met het Dogmatisch Exegetisch Rapport der Asser Synode.

Weer anderen zijn dankbaar en voldaan. In de „Belfische Kerkh.“ schrijft Dr. K. v. Anken:

Ons volk kan gerust zijn. Curatoren en directeuren zullen waken voor de zuiverhouding van het groote beginsel, dat de overleden stichter zoo juist heeft vastgesteld, doorgedacht in zijn consequenties en vurig bevestigd.

Wie de conclusie van Dr. Gispén trekt, moet dus komen tot de slotsom, dat de eenigen, die thans publiek bezwaard blijken over den inhoud der dogmatisch-exegetische conclusies van Assen in de gemeente, die zich om Dr. Geelkerken vormde, de beide predikanten zijn. Voorzover de op den

voorground tredende personen betreft, vinden zij in die groote hoofdzak bij hun gemeente geen gehoor meer. — indien men de conclusies van Dr. Gispén trekt; en daar zal men wel niet aan tornen kunnen.

Dit zal velen verblijden en — meevallen.

Het moge ook velen tot nadenken brengen.

In dogmatisch-exegetisch opzicht weet ik thans geen overtuigde volgelingen van Dr. Geelkerken in heel Amsterdam-Zuid met name te noemen.

Nog een paar „onsjes“ geduld — en de veel gesmaide Synode zal haar bestrijders tot rust zien komen.

De lastering tegen den Heiligen Geest.

Over deze ééne, onvergeeflijke zonde, schrijft Dr. G. Wisse in de „Stichtsche Kerkh.“:

Van 's Heeren zijde bezien, is er ook een reden voor deze onmogelijkheid van vergeving. Immers naar de Goddelijke oeconomie (huishouding), neemt de Zoon het op voor den Vader, en de Geest — neemt het op voor den Zoon, en den Vader. — Een vierde is er niet. Wordt nu die Geest weggehaald, dan is er geen vierde persoon, die het nu op zijn beurt weer voor den Geest zou kunnen opnemen. Dan is daar de deur der mogelijkheid van verlossing in het nachtslot gevallen.

Kommentariseren moet de lezer zelf maar doen.

Losse aren.

Nu is de zomer gestreken over de velden en de menschen zijn onrustig, omdat ze gaan rusten.

Voor de geestelijke stroomingen beteekent dat heel wat. Ik geloof aan de macht van het kleine, zooals ieder, die gereformeerd is, daaraan geloof heeft. En krachtens dat geloof doet het bij een vergadering heel veel er toe, hoe laat de trein gaat, en dus het debat kan worden uitgerokt of moet ingekrompen worden; hoe warm het is, en wie dus in staat is, een stemming te beïnvloeden of zelf beïnvloed te worden; en wanneer de vakantie aanbreekt, om de zenuwen zooal niet tot rust te brengen, dan toch op andere wijze te prikkelen dan in den tijd van vergaderingen en meetings en kranten gebruikelijk is.

Ook voor de kwestie-Geelkerken heeft de vakantie beteekenis. Na den oogst die tot nu toe elke week zeer groot was, vond ik thans slechts 3 losse aren op het veld der kerkelijke pers. Ik reik ze over¹⁾.

De eerste is die van Dr. J. Douma te Britsum, die in het „Gron. Kbl.“ reeds eerder schreef over Balthazar Bekker, „De Betoverde Wereld“, en hier werd aangehaald. In het laatste art. vermeldt Dr. Douma heel wat bezwaren, die Balthazar Bekker in zijn dagen af inbracht tegen het paradijsverhaal, met name wat de slang betreft. Het zijn bezwaren, die in 1926, soms onder dezelfde woorden, ook voor den dag kwamen. Dr. D. zegt:

Maar wie meent, dat de moeilijkheden inzake de geschiedenis van den val geboren zijn uit onze immer voortgaande geleerdheid, ons diep nadenken, de ontwikkeling der natuurwetenschap, onze kennis van de Oude Oostersehe wereld en wat niet al, vergist zich toch. Bij Bekker zullen wij kunnen zien, dat ook vroeger wel bezwaren ingebracht zijn tegen de traditionele Gereformeerde opvatting van Gen. 3. In een tijd, toen het geloof „waardoor ik alles voor waarachtig houd wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft“ week, en het rationalisme onder invloed van Cartesius wijsbegeerte opkwam, toen vele „intellectuelen“ zich georganiseerd hadden tot een „logie der Scavanten“ kwamen ook de kwestie's over het Paradijsverhaal aan de orde.

Vervolgens worden de „swarigheden“ van Bekker opgesomd en naar overeenkomst met wat het debat van deze dagen oplevert als „materiaal“ tegen de opvatting der Gereformeerde Kerken, in Synode vergaderd, aangetoond. Daarna volgt deze conclusie van het artikel:

Zoo stelt dan Bekker zijn „swarigheden“ uit, om problemenjouwens in onze dagen jaloersch te maken. En hij zegt: „Gij ziet wel, Leser, neemt 't vrij zo als gij wilt; hetgene datter gezegd wordt, kan niet eigenlijk verstaan worden; hetzij dat men 't op de slang, of op den duivel, of ook op alle beide passen wil. . . wij hebben, mein ik, klaar genoeg gezien, dat 't historie „ales na de letter opgenomen, niet waar kan zijn.“ Niemand mag echter denken, dat Mozes schrijft, wat niet waar is. Dat zij verze! Hij schrijft Verhoender wijs. . . dat men anders wat versta dan de woorden in den eersten opsicht mede brengen. . . Buiten twijfel hadde Mozes reden, na den tijd wanneer hij schreef, en den staat des volks in syken tijd, om het gansch verhaal onder zulk bedri!f enet slang te verbeelden. Al en past het werk den slangen niet; nochtans die iet wil schilderen, bringer sulke streken en conleuren toe, als het sinnebeeld vereischt“.

Alzoo is er in 't verhaal te onderscheiden tusschen „wat daar in zeker of onseker zij. Seker is de val des menschen uit den Duivel; onseker, hoe de Duivel dien te wege braght“.

Na dit bij Bekker gelezen te hebben, kan de illusie, alsof de moeilijkheden, gerozen over het Paradijsverhaal, verband houden met de ontwikkeling der wetenschap in onze dagen, gevoegelijk losgelaten worden. 't Was feitelijk slechts opgewarmde kost, die opgedischt werd. „Het is alreeds geweest in de eeuwen, die voor ons geweest zijn, zoodat er niets nieuws is onder de zon“.

¹⁾ Deze copie en de volgende staat reeds een week.

Op ander terrein ligt, wat de heer J. Hollander schrijft in het „Geref. Kerkbl. v. Den Haag“. Hij zegt:

Dr. Geelkerken staat buiten de Geref. Kerk. Doch hij betuigt nog altijd die kerken zeer lief te hebben. Wij hebben zoo de meening, dat de ware en trouwe liefde (toch nog wel eenigzins anders handelt tegenover het voorwerp harer aijing, dan Dr. Geelkerken het doet tegenover de Gereformeerde Kerken.

Een ouderling van Dr. Geelkerken haalt nu toch al een heel sterk stukje uit.

Wat dat stoute stukje is? De schrijver ziet het in deze uitlating van genoemden ouderling met betrekking tot de „dagen“ in Gen. 1:

„Zouwel Dr. Geelkerken als Dr. Buskes, die naar uw oordeel dwaalleersaars en scheurmakers zijn, houden er aan vast, dat een boom is een boom, een dag is een dag, gij, Synode, wrikt hier iets los; dit is het eerste, wat volgt nu?“

Hierop antwoordt de auteur in het „Haagsche Kerkblad“:

Zulk een voorstelling der dingen is indroevig, omdat men beter weet.

We zeggen dit onomwonden. Juist, omdat men zoo de dingen durft stellen en ze zeggen durft ook, juist daarom snijdt men den weg tot een zakelijk dispuut, waarin de liefde tot Sion den grondtoon vormt, ten eenenmale af.

Indedaad, het is onbegrijpelijk, hoe men zoo de dingen zeggen durft. Een „probleem“ zuiver stellen gebeurt hoe langer hoe minder. Geen wonder, want de meeste problemen worden tegenwoordig het meubilair van wie in tabernakelen wonen en niet in een vaste woning. In zoo'n tabernakel staan de dingen wat losser en worden wat gauwer in elkaar gedraaid.

Ik besluit het overzicht van de pers-beschouwingen te dezer zake met een opmerking van Dr. Landwehr in de „Geref. Kerkb. v. R'dam“. Deze geniet de eer, nog al eens geciteerd te worden door de „bezwaaarden“. Dr. Landwehr zeide: bij ons deugt het lang niet (gelijk dat zóó dikwijls gezegd werd en is en tot den jongsten dag toe wel zal gezegd worden); en nu zeggen de „bezwaaarden“: precies hetzelfde wilden wij ook prediken van de daken. Dr. L. laat nu zien, hoe hij in 1917 (rede over „De Reformatie en de Kerk“) en ook in 1920 (preek aan den vooravond der gen. syn.) precies hetzelfde gezegd heeft en dat wel in officiële gelegenheden en zóó, dat men zijn gesproken woord later in druk kreeg. Maar, zegt Dr. L. nu:

Maar weet ge, wat het onware is?

In 1917 en in 1920 namen de zgn. intellectuelen geen notitie van dat roepen om reformatie. Doch nu, nadat de Synode te Assen gehouden is, nu meent men die woorden te kunnen gebruiken en nu doen ze opgeld.

Maar ten onrechte.

Ik ben van opinie in geen enkel opzicht veranderd. Ik acht nog reformatie noodig op menig terrein, maar — en zietdaar waar het tegenwoordig om gaat — ik wensch die reformatie langs den wettigen weg en niet langs den weg van een comité.

Maar dat gaat geheel en al buiten de kwestie van Gen. 2 en 3 om.

Ik wil in den kerkelijken weg verbetering van wat om verbetering roept, en dan altoos uitgaande van het onfeilbaar Woord Gods en de belijdenis der Kerken.

Aan windwijzers hebben wij heusch geen behoefte in onze dagen, evenmin aan lieden, die meenen, dat zij het alleen weten. Wij hebben geen behoefte aan lieden, die meenen, dat, wanneer zij maar gelijk krijgen, alles in orde is, en die vergeten, dat het vaak gevaarlijker is om gelijk, dan om ongelijk te hebben. Wij hebben geen behoefte aan lieden, die zich laten bewieroken. Daar zijn de dagen te ernstig voor, en ik vind het een jammerlijke tegenstrijdigheid, als men beweert de eere Gods te zoeken en de eer van menschen niet graag te ontvangt.

Het raadsel van Galilea.

Men herinnert zich het probleem, dat Dr. C. Bouma aanwees: Galilea was eerst voor Jezus in extase, en toonde zich later voor het jonge christendom onverschillig; waaraan is dat te wijten?

In het „Geref. Kbl. v. Dr. & Ov.“ zegt Dr. Bouma thans:

Ze waren snel geïrgerd en vertoorned. In Nazareth sprak Jezus op een Sabbat in de synagoge. Ook hier ging het als in de andere Galileesche synagogen: „Hij werd van allen geprezen.“ „Ze gaven Hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit zijn mond voortkwamen.“ Maar toen Hij dingen begon te zeggen, die hun minder aangenaam waren, „worden allen in de synagoge met toorn vervuld, als zij dit hoorden. En opstaande, wierpen zij Hem uit buiten de stad, en leidden Hem op den top des bergs, op denwelken hunne stad gebouwd was, om Hem van de steilte af te werpen“, Luc. 4:15-29.

Wat snel bewogen is, is ook spoedig weer gekoerd. Het is geen blijvende, duurzame verandering geweest, waarmee Galilea zich aanvankelijk tot Jezus heeft gewend. Het was slechts lichte, oppervlakkige aandoening, die heftige emoties opriep, maar waaraan geen radicale verandering ten grondslag lag.

Tegenover Galilea staat Judea:

In Judea heeft de schijn nooit bedrogen. De volksziel was in Judea ook anders. Niet zoo oppervlakkig.

Niet zoo snel meegaande als in Galilea. Judea was het land van strenge orthodoxie. Van daar vasthouden aan het van de vaderen overgeleverde. Niet zoo spoedig met allerlei nieuwichterij meegaande.

Judea heeft ook zelfs voor menschenoog nooit den schijn gegeven, dat het voor Jezus gewonnen was. Daar was niets dan conflict en openbare vijandschap. Geen geestdriftige scharen als in Galilea. Wel groepen in Jeruzalem om Hem heen, maar om niet Hem te disputeren. En een enkele voornamelijk Farizeër, die maar in den nacht naar Hem ging om te vragen en te spreken.

Maar het snel bewogen Galilea was het land en het volk van den bedriegelijken schijn. Bedriegelijk — voor menschenoogen, die slechts aanzien, wat voor oogen is. En die daarom als later de handeling van Galilea zich wijzigd, voor het raadsel van Galilea komen staan.

De mensch ziet aan, wat voor oogen is — maar de Heere ziet het hart aan. Jezus heeft Galilea anders beoordeeld. Niet naar den uitwendigen schijn, maar naar de daaronder verborgen werkelijkheid.

Hoe Jezus dacht over Galilea in haar verhouding tot Hem, vindt men in Matth. 11. „Toen begon Hij de steden, in dewelke zijn krachten meest geschied waren, te verwijten omdat ze zich niet bekeerden hadden.”

Het was in den voorzomer (Matth. 12:1) van het tweede jaar van des Heeren openlijken arbeid. Voor enige weken was Hij van het Paascheest te Jeruzalem teruggekomen. De Heere was nu midden in zijn arbeid. Anderhalf jaar aaneen zou Hij in Galilea blijven. De geestdrift van Galilea was op haar hoogtepunt. Joh. 6:1, 2.

Toen zouden menschen, bedrogen door den schijn, de bekeering van Galilea wellicht hebben geconstateerd. Maar toen begon Jezus toornig te schelden op de steden van Galilea, omdat ze zich niet hadden bekeerd. Daar blijkt uit het woord des Heeren, wiens oogen de diepte zien, de onder den schijn bedolven werkelijkheid, dat Galilea zich niet al zijn oppervlakkige, snel voorbijgaande geestdrift niet heeft bekeerd.

Geestdrift is nog geen bekeering. Deze blijkt uit de vruchten.

En ook nu moet wie van de schare gehuldigd wordt, onderscheid maken tusschen bijval voor het oogeblik en wezenlijke saamhorigheid.

Schijn van hiërarchie?

Men klaagt, dat bij ons te veel dezelfde „machthebbers” ter Synode tigen. Prof. Aalders geeft in „Het Ouderlingenblad” een statistiekje:

En nu is dit wel na te gaan, in hoeverre op de Generale Synodes, vooral in den laatste tijd, steeds dezelfde personen als afgevaardigden zitting hebben. Randplegen we daartoe de Acta der laatste vier Synoden, van Rotterdam 1917, Leeuwarden 1920, Utrecht 1923 en Assen 1926, dan blijkt, dat er slechts 5 Dienaren des Woords zijn en 2 Ouderlingen welke aan alle vier deze Synodes als afgevaardigden hebben deelgenomen. Wel komt het nogal eens voor, dat eenzelfde Dienaar des Woords of Ouderling in meer dan een van deze Synodes heeft zitting gehad: in drie van de vier hadden 8 Dienaren des Woords en 3 Ouderlingen zitting (waarbij er nog op is te letten, dat dit bij twee Dienaren des Woords geschiedde voor twee verschillende Particuliere Synodes), en in twee van de vier 11 Dienaren des Woords en 9 Ouderlingen. Hieruit blijkt, dat het niet de aanwezigheid van steeds dezelfde personen nog wel wat meevalt.

Later:

Hoe sterk door een en ander de persoonswisseling op onze Synodes wordt, blijkt wel hierna, dat van de 48 Nederlandsche afgevaardigden die op de jongste Synode van Assen zitting hadden er slechts 18 waren, die ook de daaraan voorafgaande Synode van Utrecht hadden meegemaakt.

Het valt dus mee. Bovendien vergote men niet, dat tenslotte eventuele eenzijdigheid aan de vrije keuze der zedende vergaderingen ligt en dus niet machtswellust van de personen, die gaan, niets heeft uit te staan.

K. S.

BOEKBESPREKING.

„Van 's Heeren Ordinantien” II, door Dr. W. Geesink. Eerste deel. „Heeren ordinarissen in de natuur. 2de onveranderde druk. Kampen — J. H. Kok, z. j.

‘t Heeft iets van een paradox, wanneer men op het titelblad leest, dat dit tweede deel het eerste deel is. Maar wie zich herinnert, dat het eerste deel inleidend deel heette, ontwaart dat deze paradox niet zoo heel diepzinnig is, wat trouwens met veel paradoxen in onzen op paradoxen belusten tijd het geval is.

Bij de „stoffelijke natuur” wordt o.m. de sterrenwereld, het mineralen-, planten- en dierenrijk te bewonderen gegeven.

Bij de „geestelijke natuur” wordt een blik gegeven in de engelenwereld.

De „stoffelijke-geestelijke natuur” bevat een beknopte psychologie, welke naast Barinck's Beginselen der Psychologie alleszins bestudeering verdient.

Geesink en Barinck stemmen in principe met elkander overeen, maar wijken toch ook niet onbelangrijk van elkander af. Vergelijking van beider Psychologie kan tot dieper denken dringen.

HEPP.

Arthur Weigall, „Ichnaton”.

Amsterdam — Schellens & Giltay.

Arthur Weigall is oud-inspecteur-generaal der Oudheden van de Egyptische regeering. Zijn boek over Ichnaton, den bekenden pharao van Egypte, die in zijn dagen als de „ketterkoning” openbaar geworden was en in de laatste weken een luisturspel in Utrecht stof geleverd heeft, is thans naar de 7e Engelsche uitgave vertaald door A. v. d. Hoeven. Prof. Obbink schreef een inleiding.

Indertijd heb ik Prof. Obbink's werk: „Op Bijbelschen Bodem” met warmte besproken. Een van de meest boeiende hoofdstukken was toen voor mij dat over dezen „ketterkoning”, welks beeld door A. Weigall thans nader uitgewerkt wordt. Over de vraag, wie in zake de verschillen tusschen Weigall en prof. Obbink (met name op het terrein der godsdiensthistorie) gelijk heeft, durf ik natuurlijk niet een meening uitspreken. Maar het boek van Weigall is zoo goed geschreven, zoo onderhoudend en instructief (ook de illustraties verdienen afzonderlijke vermelding), dat ik zeker ben van de belangstelling van ontwikkelde lezers, die meer weten willen van den man, die Utrecht onledig hield, maar vooral van den farao, die aan den befaamden Toet-anch-amon naar het schijnt, een niet al te zoetsappigen schoonzoon gehad heeft. Vooral wat over de godsdienstige „revolutie” van Ichnaton verteld wordt, is zeer leerrijk, al zal men, zelfs zonder waarschuwing van den inleider, hier en daar geneigd zijn tot een vraagteekening.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Oude- en Nieuwebildt: cand. B. G. de Bruin, te Purmerend en J. de Koning te Vries.

Beroepen te:

Delft (vac.-K. Schilder): G. Laarman te Klundert. Franeker: Mr. W. S. de Vries, te Tzum. Genderen: A. B. W. M. Kok, te Wommels. Goenga c.a.: E. H. Woldring, te Kornhorn. Haarlemmermeer (Sloterweg): cand. D. J. B. Allaart te Oegstgeest. Hoorn: K. J. Cremer, te Gees (Dr.). Meijkerke: cand. D. J. B. Allaart, te Oegstgeest. Utrecht (vac.-Dr. J. C. de Moor): A. M. Boefjenga, te Sassenheim.

Aangenomen naar:

Batavia: J. Ubels, te Heemstede. Wagenborgen: cand. A. Dondorp, te Utrecht.

Bedankt voor:

Aalsmeer, Blokzijl, Bolnes, Hylard, Oldeboorn, Ottoland, St. Jacobiparochie en Westbroek: cand. A. Dondorp, te Utrecht. Bierum: S. P. Vermeer te Oudenirum. Hilversum (vac.-A. van Andel): A. M. Boefjenga te Sassenheim. Loenen a. d. Vecht: Dr. C. Veltmaat te 's-Gravenhage. Woerden: K. J. Cremer, te Gees.

Intrede te:

Serooskerke (W.): P. van Dijk. Tekst: 1 Cor. 4:1-2. IJmuiden: S. van Leeuwen. Tekst: 2 Cor. 4:7.

Dr. J. Waterink. Naar wij vernemen is Dr. J. Waterink, Geref. predikant te Amsterdam, die bevoegd werd tot buitengewoon hoogleraar in de faculteit der letteren en wijsbegeerte, om onderwijs te geven in de pedagogiek aan de Vrije Universiteit, ook benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de theologie aan deze Universiteit, om onderwijs te geven in de catechek. Dr. Waterink heeft beide benoemingen aanvaard en den Kerkeraad der Geref. Kerk van Amsterdam eervol emeritaat gevraagd tegen 1 October a.s. De Kerkeraad heeft hierin bevestigd en zal de emeritaatsaanvraag naar de classis doorzenden. Het afscheid van Dr. Waterink van de Amsterdamse gemeente is bepaald op 22 September a.s.

Candidaat tot den H. Dienst. Candidaat J. Bos te Leiderdorp is door de classis Leiden toegelaten, om te staan naar den dienst des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken. De heer Bos kan wegens voortzetting-zijner studie nog geen beroep in overweging nemen.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Drietal te:

Kornhorn: cand. A. Bikker, te Noordeloos; cand. J. Drenth, te Hoogeveen en cand. W. Kremer, te Zwolle. Nieuwe Pekela: cand. W. Kremer, te Zwolle; J. Reesink te Aalten; W. Vox te Dokkum.

Tweetal te:

Aalsmeer: cand. W. Kremer, te Zwolle en J. Drenth, te Hoogeveen. Leerdam: H. Hoogendoorn, te Bunschoten en cand. W. Kremer te Zwolle. Noordeloos: cand. J. Drenth, te Hoogeveen en cand. W. Kremer te Zwolle.

Beroepen te:

Aalsmeer: cand. W. Kremer, te Zwolle. Broek onder Akkerwoude: cand. J. Drenth, te Hoogeveen. Delft: cand. A. Bikker, te Noordeloos.

Aangenomen naar:

Dantumawoude: J. Yntema, te Oude Bildtstijl.

Bedankt voor:

Rozendijk: J. Reesink, te Aalten.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Ierseke: H. Kievit, te Veenendaal.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Asten c.a.: H. Limpers, te Aldrum. Den Bommel (toez.): G. v. d. Zee, te Hagestein. Den Haag (17e pred.): C. Ferguson, te Durgardam. De IJssel (toez.): G. J. G. de Bel, te Slidrecht. Domburg (toez.): J. A. Steenbeek, te Dantumawoude. Echtern: J. F. Röh, te Almerik. Hollandscheveld: W. A. Dekker, te Krabbendijke. Maarssen: J. H. F. Remme, te Amsterdam. Oosterbierum: J. Steenbeek te Dantumawoude. Oudekerk a/d. IJssel: J. Enkelaar, te Rijssen. Papendrecht: H. A. Leemans Jr. te Delft. Putten o/d. Veluwe (2e pred.): J. H. Th. Rappard, te Barneveld. St. Anna ter Muiden: J. P. Scholte, te Schoondijke. De Wijk: P. E. C. Boonstra, te Webe.

Aangenomen naar:

Barenburg (toez.): J. Ritter te Franeker. Tilburg: J. Nijenhuis Ockhuizen, te Oterleek. St. Anna ter Muiden: J. P. Scholte, te Schoondijke.

Bedankt voor:

Brussel: E. B. Couvée, te Utrecht. Hebel: H. Ewoldt, te Raamsdonkveer. Loenen o/d. Veluwe: W. C. Posthumus Meijes, te Nijmegen. Yst: A. D. Meeter, te Loosduinen. Zegveld: J. H. Th. Rappard, te Barneveld. Zetten: I. Kievit, te Baarn.

Afscheid van:

Roodeschool: Dr. J. Th. Ubink. Tekst: Hebr. 12:28 en 29.

Intrede te:

Busum: A. J. Worringoor. Tekst: Efeze 3:14, 16 en 17. Giessen Oudekerk en Peursum: E. Jongens. Tekst: Jer. 40:1. Nijkerk: A. H. J. G. v. Voorthuizen. Tekst: Coll. 1:28.

Plaats uw Familie-Advertentie in „De Reformatie”

Een reisje naar Den Haag

loont ruimschoots de moeite wanneer men zich een goede PIANO of een dergelijk HARMONIUM wil aanschaffen. In onze coll. (ruim 100 stuks met vele grootere werken) vindt ieder wat hij wenscht, terwijl bij aankoop reiskosten worden vergoed en garantie stipt wordt nagekomen.

D. A. RIPPEN

Repr. v. h. Huis Mannborg Gedipl. stemmer Mij „Toonkunst” Piet Heistraat 42, DEN HAAG. Inlichtingen op aanvraag. Levering franco.

IN ELK HUIS EEN ORGEL! Ganzevoort's Orgelhandel

DIEZERSTRAAT 116 — ZWOLLE

heeft steeds in voorraad een groote keuze ORGELS voor huiskamer, school en lokaal. Prijscuranten en leveringsvoorwaarden gratis op aanvraag.

INSTALLATIES VOOR PREEKOVERBRENGING

Vraagt inlichtingen bij

SIEMENS & HALSKE A. G.

Filiaal: 's-GRAVENHAGE, Huygenspark 38/39

Voor een goede

Kerkelijke Administratie

gebruik men onze REGISTERS tot het inschrijven van

Doopleden, Lidmaten in vollen rechte en Huwelijksbevestigingen

In iedere dikte verkrijgbaar

Proefvellen op aanvraag ter inzage

Verder zijn bij ons verkrijgbaar:

Attestatiën voor Doopleden

„ „ „ Lidmaten in vollen rechte

Berichtkaarten verhuizing leden

Credentiebrieven

Beroepingsbrieven met Salarisregeling

Goos

OOSTERBAAN & LE COINTRE

DE GOEDE TIJDING

Gereform. Evangelisatie-Blad. Hoofdredacteur Dr. P. N. N. De verspreiding van „De GoedeTijding” brengt geen financiële lasten mede.

Men vragte inlichtingen en proefnummers bij den uitgever W. D. MEINEMA, Delft.

Parochie-indeeling of Kerkplitsing

Een woord over den toestand der toekomst der Kerk in de groote steden.

door

Dr. C. LINDERBOOM

Pred. bij de Geref. Kerk te Assen.

Prijs f 0.35.

Uitgever:

OOSTERBAAN & LE COINTRE - Delft

Med.
D.
Ass.
Utre.
burg.

Prof.

Tot
redacteur: I

INHOUD:
Kerkelijke
en Ouder
week.

Vreem

Menige
nadering,
en andere
te Assen.
Met op
schen de
Daardos
ren.

Niet in
Kerk mag
oifingen v
ds Langh
Dat vel
stemmen,
den zij z
te maken
Men ka
feit behou
De loen
fraktie or
En wel
lijkerwijs.

Was Dr
geleden in
subjectivi
En die
wien duid
werden, i
Kuyper
Maar v
zij Dr G
Ware o
hij Dr P.
sprongen
kwellen.

Het ver
te doen i
vormde K
de fraktie
deelen.

Veeleer
de reactie
tegenover
Onze k
van Dr P
Onwille
naar alle
Wij vin
over ook
maken.

Hoeveel
den geme
In hoe
Hoe na
Kremsigt
Hoe dij
en de zij
Niet ko
Maar g
Helaas!
De han
Nog bl
En dat
meter al

De kei
In den
goederen
de laat
streden b